

TIBULLI, ELEGIAE
LIBER I, 1

- Divitias alius fulvo sibi congerat auro
Et teneat culti iugera multa soli,
Quem labor adsiduus vicino terreat hoste,
Martia cui somnos classica pulsa fugent:
- 5** Me mea paupertas vita traducat inertī,
Dum meus adsiduo luceat igne focus.
Ipse seram teneras maturo tempore vites
Rusticus et facili grandia poma manu;
Nec spes destituat, sed frugum semper acervos
- 10** Praebeat et pleno pinguia musta lacu.
Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris
Seu vetus in trivio florida sarta lapis,
Et quodcumque mihi pomum novus educat annus,
Libatum agricolae ponitur ante deo.
- 15** Flava Ceres, tibi sit nostro de rure corona
Spicea, quae templi pendeat ante fores,
Pomosisque ruber custos ponatur in hortis,
Terreat ut saeva falce Priapus aves.
Vos quoque, felicis quondam, nunc pauperis agri
- 20** Custodes, fertis munera vestra, Lares.
Tunc vitula innumeros lustrabat caesa iuencos,
Nunc agna exigui est hostia parva soli.
Aгна cadet vobis, quam circum rustica pubes
Clamet 'io messes et bona vina date'.
- 25** Iam modo iam possim contentus vivere parvo
Nec semper longae deditus esse viae,
Sed Canis aestivos ortus vitare sub umbra
Arboris ad rivos praetereuntis aquae.
Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem
- 30** Aut stimulo tardos increpuisse boves,
Non agnamve sinu pigeat fetumve capellae
Desertum oblita matre referre domum.
At vos exiguo pecori, furesque lupique,
Parcite: de magno est praeda petenda grege.
- 35** Hic ego pastoremque meum lustrare quotannis
Et placidam soleo spargere lacte Palem.
Adsitis, divi, neu vos e paupere mensa
Dona nec e puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
- 40** Pocula, de facili composuitque luto.
Non ego divitias patrum fructusque requiro,
Quos tulit antiquo condita messis avo:
Parva seges satis est, satis requiescere lecto
Si licet et solito membra levare toro.
- 45** Quam iuvat inmites ventos audire cubantem
Et dominam tenero continuisse sinu
Aut, gelidas hibernus aquas cum fuderit Auster,
Securum somnos igne iuvante sequi.
Hoc mihi contingat. Sit dives iure, furorem
- 50** Qui maris et tristes ferre potest pluvias.
O quantum est auri pereat potiusque smaragdi,
Quam fleat ob nostras ulla puella vias.
Te bellare decet terra, Messalla, marique,
Ut domus hostiles praeferat exuvias;
- 55** Me retinent vinctum formosae vincla puellae,
Et sedeo duras ianitor ante fores.
Non ego laudari curo, mea Delia; tecum
Dum modo sim, quaeso segnis inersque vocer.
Te spectem, suprema mihi cum venerit hora,
- 60** Te teneam moriens deficiente manu.
Flebis et arsuro positum me, Delia, lecto,
Tristibus et lacrimis oscula mixta dabis.
Flebis: non tua sunt duro praecordia ferro
Vincta, neque in tenero stat tibi corde silex.
- 65** Illo non iuvenis poterit de funere quisquam
Lumina, non virgo, sicca referre domum.
Tu manes ne laede meos, sed parce solutis
Crinibus et teneris, Delia, parce genis.
Interea, dum fata sinunt, iungamus amores:
- 70** Iam veniet tenebris Mors adoperta caput,
Iam subrepet iners aetas, nec amare decebit,
Dicere nec cano blanditias capite.
Nunc levis est tractanda Venus, dum frangere postes
Non pudet et rixas inseruisse iuvat.
- 75** Hic ego dux milesque bonus: vos, signa tubaeque,
Ite procul, cupidis volnera ferte viris,
Ferte et opes: ego composito securus acervo
Despiciam dites despiciamque fame

ΣΧΟΛΙΑ

- 1-52 Η περιγραφή της ήσυχης, ήρεμης και ειδυλλιακής ζωής ως αξίας στην καθημερινή ζωή του ανθρώπου. Ένα θέμα ιδιαίτερος προσφιλές και αγαπητό στον Τίβουλλο, αλλά και σε όλη την λογοτεχνία της λεγόμενης Αλεξανδρινής εποχής;
- 1 **fulvo...auro:** το επίθετο 'fulvus' (στον πεζό λόγο flavus): 'ο κίτρινος, ο πυρόξανθος', χαρακτηριστικό γνώρισμα του χρυσού. 'As φάχουν άλλοι για το ξανθό χρυσάφι'. Η αφαιρετική 'auro' είναι της ιδιότητας στο 'divitias'
- 2 **jugera:** jugerum ήταν το πλέθρο, μια έκταση γης 240 x 120 ρωμαϊκά πόδια. Την έκταση αυτήν την αποκαλούσαν jugerum εκ του 'jugum' που ήταν ένα ζεύγος βοδιών, με τα οποία μπορούσαν μέσα σε μια ημέρα να οργώσουν την συγκεκριμένη έκταση γης, περίπου 3 στρέμματα. **culi...soli:** γεν. διαιρετική.
- 3 **quem...terreat:** αναφορική τελική πρόταση με υποτακτική 'που να τρέμει, για να τρέμει', το quem αναφέρεται στο 'alius, 1'. **labor adsiduus:** 'ο συνεχής μόχθος'. **vicino...hoste:** 'με τον κοντινό εχθρό', με το hoste να είναι αφαιρετική του οργάνου.
- 4 **Martia...classica:** ονομαστική πληθυντικού. Το 'classica' εδώ ως ουσιαστικό, κι όχι ως επίθετο, και δηλώνει το 'σάλπισμα': 'Martia classica = στρατιωτικά σάλπισματα'. **cui...fugent:** 'fugo = διώχνω, τρέπω σε φυγή', ενώ 'fugio = φεύγω, τρέπομαι σε φυγή'. Η αναφορική πάλι με υποτακτική ως τελική. **somnos:** αντικείμενο του fugent. **pulsa:** 'pulsus, -a, -um' είναι μτχ. του 'pello = χτυπώ' που εδώ σημαίνει 'ηχώ'.
- 5 **paupertas:** 'η πενία' όχι βέβαια η 'egestas = ανέχεια, ένδεια', αλλά μία 'parvi possessio'. **traducat:** 'εμένας με οδηγεί η πενία'. **vita...inerti:** η αφαιρετική vita είναι του οργάνου ή του μέσου 'η πενία να με οδηγεί με ζωή.', και το inerti κατηγορηματικός 'που να είναι ανέμελη', όχι επιθετικός 'που είναι ανέμελη'.
- 6 **dum meus...luceat...focus:** 'φτάνει μόνο να λάμπει η εστία μου'. Εστία σβησμένη ήταν ένδειξη πένθους, δυστυχίας.
- 7 **ipse seram:** 'εγώ ας φυτεύω'. **teneras...vites:** vitis, -is είναι το κλήμα της αμπέλου, 'τροφερά κλήματα'. **mature tempore:** αφαιρετική χρόνου 'την κατάλληλη εποχή'.
- 8 **rusticus:** 'ως αγρότης' επιρρ. κατηγορούμενο του τρόπου. **facili...manu:** αφαιρετική του οργάνου, 'με ένα χέρι εύκολο = επιδέξιο'. **grandia poma:** pomum, -i ήταν 'ο καρπός' ή 'το οπωροφόρο δένδρο'. Τα οπωροφόρα δέντρα τα μεταφύτευαν όταν μεγάλα (grandia).
- 9 **Spes:** πρόκειται για την θεά 'Ελπίδα', η οποία ήταν μία αγροτική θεότητα της οποίας ο ναός βρισκόταν forum holitorium 'λαχαναγορά'. Η γιορτή της γινόταν κάθε 1^η Αυγούστου. **frugum:** 'frux, -gis = ο καρπός', γενική διαιρετική.
- 10 **pleno...lacu:** 'σε μια στέρνα που να είναι γεμάτη'.

Στους στχχ. 7,8 & 10 υπάρχει ίδια ακριβώς συντακτική σειρά ουσιαστικών & επιθέτων:

7. teneras / mature tempore vites (χιαστό: teneras ~ vites + mature ~ tempore, a b b a)

8. facili / grandia poma manu (χιαστό: facile ~ manu + grandia poma, a b b a)

10. pleno / pinguis musta lacu (χιαστό: pleno ~ lacu + pinguis ~ musta a b b a)

Και στους τρεις αυτούς στχχ. έχουμε 'πενθημιμερή' τομή αμέσως μετά το επίθετο, και το ουσιαστικό βρίσκεται στο τέλος του στχ. Αυτή ήταν μία κλασική συνήθεια των Ρωμαίων ποιητών να διαχωρίζουν το ουσιαστικό από το προσδιορίζον επίθετο, αν αμέσως μετά το επίθετο γινόταν 'τομή'.

7. —υ, —υ, —/—, ——, —υ, ——

8. —υ, —υ, —/—υ, —υ, —

10. —υ, ——, — / —υ, —υ, —

- 11 veneror:** ‘τιμώ, εκτιμώ, σέβομαι’. **stipes:** ‘stipes, -itis’ ήταν ‘το κούτσουρο’ ένα μοναχικό κομμάτι ξύλου κομμένο από κάπου, και συγχρόνως δήλωνε και τον ‘αφελή, ανόητο, ανεκπαίδευτο’, όπως και στην ν.ε.
- 12 vetus...lapis:** ‘παλιά πέτρα’. **florida sertae:** ‘λουλουδιασμένα στεφάνια’, sertum, -i < sero, -ui, -rtum ‘στεφάνι’. Επρόκειτο για λατρευτική συνήθεια στην Ρώμη, να στήνουν ως οροθέσια στα τρίστρατα στους αγροτικούς δρόμους κορμούς δέντρων ή να βάζουν ογκώδεις πέτρες, τα οποία αυτά και τα δυο τα στόλιζαν με άνθη, για να τιμήσουν την θεότητα Terminus. Κάθε 23 Φεβρουαρίου γιόρταζαν τα Terminalia.
- 13 quodcumque...educat:** αναφορική πρόταση υπόθεση για τον ‘ενδεχόμενο – πιθανό’, γι’ αυτό και η υποτακτική. Ήταν πανάρχαια λατρευτική συνήθεια να προσφέρουν στους θεούς τους πρώτους καρπούς.
- 14 libatum:** ενν. ‘romum’. **agricolae...de:** δοτική χαριστική. Ως agricola deus στον ενικό περιληπτικά εννοούνταν όλοι οι αγροτικοί θεοί: Ceres, Bacchus, Minerva, Lares.
- 15 Flava Ceres:** ‘η ξανθή Δήμητρα’, όπως και στην Ιλ. 500. Εδώ ως προσφώνηση.
- 16 spicea:** ‘corona spicea = ένα στεφάνι από στάχυα’. **quae..pendeat:** αναφορική τελική ‘που να κρέμεται’.
- 17 pomosis...in hortis:** ‘στους καρποφόρους κήπους’. **ruber custos:** ‘ως κόκκινος φύλακας’. Ο Πρίαπος ήταν ο οργιαστικός φαλλικός θεός, προστάτης των κήπων και των αμπελιών. Η λατρεία του προερχόταν από την Λάμψακο του Ελλησπόντου και είναι γνωστός στην Ιταλία από τον 3^ο αι. Τον παρίσταναν με ένα χοντροκομμένο κούτσουρο, που το έβαφαν κόκκινο, ώστε να λειτουργεί αποτροπαϊκά, και κρατούσε στο χέρι του ένα δρεπάνι ξύλινο, για να διώχνει τα πτηνά.
- 18 saeva falce:** ‘με το άγριο δρεπάνι’ αφαιρ. του μέσου.
- 19 vos quoque...Lares:** ‘κι εσείς λοιπόν, Λάρητες’. **felicis quondam, nunc pauperis agri:** η γενική ‘agri’ με το ‘custodes’ και τα επίθετα ‘felicis - pauperis’ επιθ. προσδ. στο ‘agri’. Ο υπαινιγμός του Τίβουλλου γίνεται για το γεγονός ότι η οικογένειά του παλιά, πριν τους αναδασμούς της γης, ήταν πλούσια με μεγάλη κτηματική περιουσία, αλλά αργότερα φτώχυνε.
- 20 fertis:** ‘παίρνετε’. **Lares:** Εξ αρχής οι Lares ήταν δαίμονες compitales, ‘θεότητες των τρίστρατων δρόμων’, αλλά και φύλακες των χωραφιών. Αργότερα έγιναν Lares Familiares ‘προστάτες των οικογενειών’.
- 21 vitula:** ‘η δαμάλα’. **caesa:** <caedo, τροπική μτχ. ‘με τον σφαγιασμό της’. **iuencos:** ‘iuuencus, -i = το νεαρό μοσχάρι’.
- 22 agna:** ‘το αρνί’. **exigui...soli:** ‘του εξαντλημένου αγρού’.
- 23 agna cadet vobis:** ‘ένα αρνί θα πέσει για σας = θα θυσιαστεί για εσάς’, η αντίθεση με την παλιά, πλούσια εποχή. **quam circum:** ‘circum quam = γύρω από το οποίο’. **clamet:** ‘να φωνάζει’. **rustic pubes:** ‘η αγροτική νεολαία’.
- 25 possim:** ‘μακάρι να μπορέσω’. **contentus...parvo:** ‘ικανοποιημένος με τα λίγα’.
- 26 longae deditus...viae:** ‘παραδομένος σε μακρινή πορεία’, ενν. ‘στρατιωτική’.
- 27 Canis aestivos ortus:** ‘τις ανατολές των κυνικών καυμάτων’. Τα ‘Κυνικά καύματα’ ήταν πάντοτε στις αρχές Αυγούστου. ‘Canis’: ο Κύων, ή Κύναστρον, ή Σείριος, στον αστερισμό του Ωρίωνος. ‘aestivos ortus = τις θερινές ανατολές’, ortus, -us: η ανατολή, εδώ η αιτιατική πληθυντικού.
- 29 nec...pudeat:** το ρ. είναι απρόσωπο και συντάσσεται με αιτιατική του προσώπου που νοιώθει ‘ντροπή’, και με γενική του πράγματος για το οποίος κάποιος ‘ντρέπεται’. Στην θέση της γενικής βρίσκεται ενίοτε και απαρέμφατο, όπως εδώ τα ‘tenuisse’ και ‘increpuisse’. Η γενικής απουσιάζει. **beidentem:** ‘δικέλλα’.
- 30 stimulo:** stimulus = το κεντρί. **increpuisse boves:** ‘να φωνάζω στα βόδια’.
- 31 non...pigeat:** ‘και να μη με λυπεί το γεγονός ότι..’, απρόσωπο ρ. με υποκ. το απαρέμφατο referre. **agnamve...fetumve:** δυο αιτιατικές αντικ. στο απαρέμφατο referre.
- 32 oblita matre:** το ουσιαστικό είναι αφαιρετική του ποιητικού αιτίου στην μτχ. desertum, και η μτχ. oblita είναι επιθετική ‘από την μητέρα του που το ξέχασε’.
- 33 exiguo pecori:** δοτική πτώση, αντικείμενο στο ρ. parcite.

- 34 de magno...grege:** εμπρόθετος της προέλευσης ‘από ένα μεγάλο κοπάδι’. **praeda petenda:** ενν. ‘est’. Στον στχ. αυτόν έχουμε το ίδιο φαινόμενο με τους στχχ. 7,8 & 10, όπου η διαίρεση γίνεται σε επίθετο (magno), και το ουσιαστικό που αναφέρεται στο επίθετο πάει στο τέλος του στχ. (grege). Οι δυο ενδιάμεσες λέξεις σχηματίζουν χιαστό: magno praeda petenda grege a,b,b,a.
- 36 placidam Palem:** ‘την γαλήνια θεά των κοπαδιών’, Pales, -is ήταν μια δευτερεύουσα Ιταλική θεότητα των κοπαδιών, η οποία τα προστάτευε από ληστρικές επιδρομές και ασθένειες. Λατρευόταν από τους βοσκούς με αναίμακτες θυσίες (placida). Υπήρχε και ειδική γιορτή στις 21 Απριλίου (Palilia) με καθαρισμό των κοπαδιών, αλλά και των βοσκών.
- 38 e puris...fictilibus:** fictilis, -e ήταν ο ‘πλαστός’, ο ‘πήλινος’, και στο πληθυντικό ως fictilia εννοούνται τα pocula ‘πήλινα ποτήρια’, και ως pura fictilia ήταν τα ‘απλά’, χωρίς στολίδια, τα ‘φτηνά’. **nec...spernite:** ‘και μη διώχνετε’. Το πνεύμα του στχ. ‘θεοί, μη περιφρονείτε όποιο δώρο σας προσφέρω ως τροφή από το φτωχικό μου καθημερινό έδεσμα, αλλά και όποια χοή κάνω στους κάτω θεούς με ένα φτωχικό πήλινο κύπελλο χωρίς εξωτερικά στολίδια’.
- 40 de facili...luto:** ‘από εύπλαστο πηλό’.
- 42** Υπάρχουν δυο επίθετα conditus, -a, -um, ένα με το *ĩ* ο κρυμμένος, και ένα με το *ī* ο εποχικός. Με βάση την μετρική του στχ.: —UU,— —, —/—UU, —UU,— πρόκειται για το conditus με *ĩ*. **condita messis:** ‘η κρυμμένη σοδειά’, οι γεωργοί πολλές φορές για να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους, έκρυβαν την ποσότητα κυρίως των σιτηρών μιας χρονιάς, αν τότε οι τιμές ήταν χαμηλές, και την διέθεταν την επόμενη ή την μεθεπόμενη, όταν από έλλειψη οι τιμές θα ανέβαιναν.
- 43 seges:** seges —etis το σπαρμένο χωράφι. **noto...lecto:** ‘στο γνώριμο κρεβάτι’.
- 44 solito...toro:** ‘στο συνηθισμένο στρώμα’.
- 45 immites ventos:** ‘τους άψυχους ανέμους’, immitis, -e ‘ο άύλος, άψυχος’
- 47 cum fuderit:** ‘όταν θα έχει χύσει’.
- 48 igne iuvante:** ‘τῆ πυρᾶ βοηθούση’ η δοτική igne είναι επιρρ. της συνοδείας, και η μετχ. iuvante είναι κατηγορηματικός προσδιορισμός ‘με την φωτιά να βοηθάει’ (κι όχι με την φωτιά που βοηθάει). Βέβαια οι έλληνες θα συνέτασσαν απολύτως ‘τῆς πυρᾶς βοηθούσης’ κατά γενική πτώση.
- 49 sit dives iure:** ‘ας είναι πλούσιος δικαίως’.
- 51 quantum auri et smaragdi potius est <ut> pereat, quam <ut> ulla puella flet:** ‘ό,τι από χρυσάφι κι από σμαράγδι είναι προτιμότερο να χαθεί, παρά μία κοπέλα να κλαίει’, οι γενικές auri & smaragdi με το quantum ως γενικές διαιρετικές. Η παρουσία του ουσιαστικού τελικού συνδέσμου ut συχνά παραλείπεται.
- 53 Messalla:** Πρόκειται για τον M. Valerius Messalla Corvinus (64π.Χ – 8μ.Χ), καταγόμενο από επιφανή οικογένεια με σπουδές στην Αθήνα και ρητορική μόρφωση. Ήταν ανίπαλος τους Καίσαρα. Μετά την μάχη των Φιλίππων (41π.Χ.) ακολούθησε τον Αντώνιο, όμως διαφώνησε μαζί του και διέκοψε τις σχέσεις τους. Συνδέθηκε με τον Οκταβιανό ο οποίος τον έκανε ύπατο. Νίκησε Ακβιτανούς και την ημέρα των γενεθλίων του (27π.Χ.) έκανε θρίαμβο. Τιμήθηκε με διάφορα αξιώματα, αλλά και ως λογοτέχνης είχε σημαντικό έργο στην ποίηση κυρίως και μάλιστα στα ελληνικά.
- 56 ianitor:** επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου ‘σαν πορτιέρης’.
- 57 laudari curo:** το curo κανονικά συντάσσεται με ουσιαστική τελική πρόταση του ut. Η σύνταξη με απαρέμφατο είναι κατ’ εξαίρεση με ελληνική επίδραση. Ο Τίβουλλος δηλώνει πως δεν τον ενδιαφέρει η υστεροφημία του από ένδοξες περιπέτειες και στρατιωτικούς θριάμβους, παρά μόνο η αγάπη γης Δηλίας.
- 59 quaeso:** άλλο τύπος του quaero. **vocer:** πάλι παραλείπεται ο ουσιαστικός τελικός ut.
- 61 arsure...lecto:** ‘στο κρεβάτι που πρόκειται να καεί’.
- 63 praecordia:** praecordia, -orum είναι τα ‘περικάρδια’.
- 64 silex:** silex, -icis ‘το χαλίκι’.
- 65 illo...de funere:** ‘εξ αιτίας αυτής της κηδείας’.

- 67 **tu manes ne laede meos**: manes, -ium είναι 'οι ψυχές, τα πνεύματα των νεκρών'.
- 70 **tenebris Mors adoperta caput**: ένα ακόμη χιαστό μετά την διαίρεση του πεντράμετρου στχ. **tenebris**: αφαιρετική του μέσου με το adoperta. **Mors adoperta**: 'ο θάνατος ο σκεπασμένος, ο επικαλυμμένος'. **caput**: αιτιατική επιρρ. της αναφοράς, 'accusativus graecus'.
- 71 **iners aetas**: 'η γεροντική ηλικία'.
- 72 **blanditias**: blanditia, -ae 'τα γλυκά λόγια, οι κολακειές'. **cano capite**: αφαιρετική απόλυτη, χρον. μτχ.
- 73 **est tractanda Venus**: 'τόρα πρέπει η Αφροδίτη να γίνει από εμένα αντικείμενο παρακολουθήσεως'. **frangere postes**: αναφέρεται στην διάρρηξη για ερωτικούς λόγους.
- 74 **rixas inseruisse**: αναφέρεται στους καυγάδες μεταξύ των αντεραστών.
- 77 **composito...acervo**: 'με τον μαζεμένο μου σωρό' ενν. 'από προμήθειες'. Η αφαιρετική acervo είναι επιρρηματική της αιτίας, και η μτχ. composito είναι επιθ. προσδιορισμός.
- 78 **dites**: αντί divites, αιτιατική πληθυντικού.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

- Άλλος ας μαζεύει για τον εαυτό του πλούτη από πυρόξανθο χρυσάφι
 κι ας κρατάει πολλά πλέθρα καλλιεργημένης γης,
 του οποίου ο καθημερινός μόχθος να του τρομάζει με τον γειτονικό εχθρό,
 στον οποίο τα στρατιωτικά εμβλήματα θα διώχνουν τον ύπνο καθώς θα ηχούν.
- 5 Εμένα η δική μου πενία ας με οδηγεί με μια ζωή που να είναι ανέμελη,
 φτάνει μόνο η εστία μου να λάμπει με συνεχή φωτιά,
 κι εγώ ο ίδιος να φυτεύω τρυφερά κλήματα στην κατάλληλη εποχή
 ως αγρότης, και με χέρι επιδέξιο μεγαλωμένα πλέου οπωροφόρα δέντρα,
 και η ελπίδα να μη με εγκαταλείψει, αλλά πάντοτε σωρούς από καρπούς
- 10 να μου παρέχει και παχύρευστο μούστο σε στέρνα γεμάτη.
 Διότι νοιώθω σεβασμό, είτε ένα κούτσουρο εγκαταλελειμμένο στα χωράφια,
 είτε μια παλιά πέτρα σ' ένα τριίστρατο, έχει λουλουδιασμένα στεφάνια.
 Και οποιουδήποτε καρπό κι αν μου φέρει ο καινούργιος χρόνος,
 ως αφιέρωση μπαίνει προς τιμήν του αγροτικού θεού μπροστά.
- 15 Ξαυθή Δήμητρα, σε σένα ας είναι από το δικό μου χωράφι ένα στεφάνι
 από στάχνα, το οποίο να κρέμεται εμπρός στην είσοδο του ναού σου.
 Και στους καρπερούς κήπους ως ερυθρός φύλακας ας σταθεί,
 για να τρομάζει με το άγριο δρεπάνι ο Πρίαπος τα πτηνά.
 Κι εσείς, του κάποτε ευτυχισμένου, αλλά τώρα φτωχικού χωραφιού
- 20 φύλακες Λάρητες, παίρνετε τα δώρα σας.
 Τότε μια δαμάλα αμέτρητους εξάγνιζε ταύρους με την σφαγή της,
 τώρα ένα αρνί είναι η μικρή θυσία του εξαντλημένου αγρού.
 Ένα αρνί θα θυσιαστεί για εσάς, γύρω από το οποίο η αγροτική νεολαία

- θα φωνάζει «*Αχ! δώστε μας σοδειές και καλά κρασιά*».
- 25 Όμως μακάρι να μπορέσω να ζήσω ικανοποιημένος με το λίγο και να μην είμαι παραδομένος πάντοτε στη μακρινή πορεία, αλλά τις ανατολές των κυνικών καυμάτων να αποφεύγω κάτω από την σκιά ενός δέντρου στις όχθες του τρεχούμενου νερού.
- Και ούτε εν τω μεταξύ να υπάρχει ντροπή που κρατώ μια δικέλλα
- 30 ή με ένα κεντρί φωνάζω στα βόδια και δεν με ενοχλεί, είτε ένα αρνί, είτε το γέννημα μιας κατσίκας που εγκαταλείφθηκε από την μητέρα που το ξέχασε, να το φέρω στο σπίτι.
- Όμως εσείς, αυτό το εξαντλημένο κοπάδι, κλέφτες και λύκοι, λυπηθείτε το· από μεγάλο κοπάδι πρέπει να αναζητηθεί η λεία σας.
- 35 Εδώ εγώ τον βοσκό μου να εξαγνίζω κάθε χρόνο, καθώς και την γαλήνια θεά των κοπαδιών να σπέρνω με γάλα, συνηθίζω.
- Ελάτε, θεοί, κι ούτε εσείς από το φτωχικό μου τραπέζι τα δώρα, αλλά ούτε κι από τις απέριττες πήλινες κούπες να τα αποδιώχνετε. πηλίνα ο παλιός αγρότης πρώτα έφτιαξε για τον εαυτό του,
- 40 κύπελλα, και τα κατασκεύασε από εύπλαστο πηλό.
- Εγώ δε φάχνω πλούτη προγονικά και κέρδη, τα οποία έφερε στον παλαίο μου παππού η κρυμμένη του σοδειά.
- Ένα μικρό σπαρμένο χωράφι μου φτάνει, στο γνωστό μου κρεβάτι να ξεκουράζομαι αν μπορώ, και να αναπαύω τα μέλη μου στο συνηθισμένο στρώμα.
- 45 Πόσο βοηθάει να ακούει κάποιος τους άφνυχους ανέμους ξαπλωμένος και να κρατεί την γυναίκα του στο τρυφερό του στήθος, ή όταν ο χειμερινός Νοτιάς θα έχει χύσει τα παγωμένα του νερά, αυτός ασφαλής να παρακολουθεί τα όνειρά του με την βοήθεια της φωτιάς.
- Αυτό ας μου συμβεί! Ας είναι πλούσιος δικαίως, όποιος
- 50 την μανία της θάλασσας και τις καταθλιπτικές βροχές μπορεί να υπομένει.
- Ω! Ό,τι χρυσό και σμαραγδένιο είναι προτιμότερο να χαθεί, παρά μια κοπέλα να κλάψει για τα ταξίδια μου.
- Μεσσάλα, εσένα σου ταιριάζει να μάχεσαι σε ξηρά και θάλασσα, για να εκθέτει το σπίτι σου τα λάφυρα.
- 55 Εμένα με κατακρατούν δεμένο τα δεσμά μιας όμορφης κοπέλας, και κάθομαι σαν θυρωρός εμπρός από τις άπονες εξώπορτες.
- Εμένα δεν με ενδιαφέρει να επατινούμαι, Δηλία μου· μαζί σου φτάνει να είμαι, θέλω να με αποκαλούν νωθρό και άπραγο·
- Εσένα να βλέπω, όταν θα μου έχει έρθει η τελευταία μου ώρα,
- 60 εσένα να κρατώ πεθαίνοντας με ξεφυλισμένο χέρι.
- Και θα με κλάψεις βαλμένο πάνω σε κρεβάτι που πρόκειται να καεί, και θα δώσεις φιλιά ανακατεμένα με θλιβερά δάκρυα·

θα κλάψεις: γιατί τα περικάριδά σου δεν είναι από σκληρό σίδηρο
δεμένα, κι ούτε στην καρδιά σου στέκεται χαλίκι.

- 65 Εξ αιτίας αυτής της κηδείας δεν θα μπορέσει κανείς νέος
τα μάτια του, κι ούτε νέα, στεγνά να τα φέρει σπίτι του.
Εσύ μη πληγώσεις το πνεύμα μου, αλλά λυπήσου τα λυμένα
σου μαλλιά και τα τρυφερά σου, Ήλεια, μάγουλα.
Εν τω μεταξύ, όσο μας επιτρέπει η μοίρα, ας ζευγαρώσουμε τις αγάπες μας.
- 70 Όπου να 'ναι θα έρθει ο θάνατος που είναι καλυμμένος στο κεφάλι με σκοτάδια·
Όπου να 'ναι θα μας πλησιάσει ύπουλα η άπραγη ηλικία, και δεν ταιριάζει να ερωτευόμαστε,
κι ούτε να λέμε γλυκόλογα με άσπρα τα μαλλιά μας.
Τώρα πρέπει να ακολουθήσω την ανάλαφρη Αφροδίτη, όσο καιρό να σπάω πόρτες
δεν ντρέπομαι, και με βοηθάει να κάνω καυγάδες·
- 75 Εδώ εγώ είμαι και στρατηγός και στρατιώτης· κι εσείς, σημαίες και σάλπιγγες,
φύγετε μακριά, φέρτε τραύματα στους φιλόδοξους άντρες,
φέρτε και πλούτου· εγώ ασφαλής με τις σωρευμένες μου προμήθειες
θα περιφρονώ τους πλούσιους και θα περιφρονώ την πείνα.